

PUITKONSTRUKTSIOONID

Üldterminid

18.01.2026

Termin	Määratlus	Selgitused
puithoone, puitmaja <i>timber building, timber house, wooden building, wooden house</i> <i>das Holzhaus</i> <i>puutalo</i>	põhiliselt puitmaterjalidest kandetarinditega hoone	
puitkarkasshoone, puitkarkassmaja <i>timber frame building</i> <i>das Holzrahmenhaus, das Holzständerhaus</i> <i>puurunkotalo, puurunkorakennus</i>	põhiliselt puitmaterjalidest koosneva kandva raamistikuga hoone	
puitkarkass <i>timber frame, wooden frame</i> <i>der Holzrahmen, der Holzständer</i> <i>puurunko, puurunkorakenne</i>	hoone kandev raamistik, mis koosneb puitpostidest ja -taladest ning sidemetest	<i>Puitkarkassid jagunevad:</i> <i>1. Kergkarkass-süsteem.</i> <i>2. Post-tala karkass.</i> <i>Puitkarkassi sidemed võivad olla ka terasest. Karkassi jäigastussidemetena võivad töötada ka erinevatest materjalidest plaadid.</i>
post-tala konstruktsioon <i>post and beam construction</i> <i>die Pfosten-Regel-Konstruktion</i> <i>pilaripalkkirakenne</i>	massiivpuidust postidest ja taladest ning sidemetest ehitatud hoone kandekonstruktsioon	
kergkarkass-süsteem <i>timber frame assembly</i> <i>das Holzrahmensystem</i> <i>puurunkorakenne</i>	väikese ristlõikega puidust postidest ja taladest ning plaatide või sidemetega ühendatud sein-, vahelae- või katusekarkassi süsteem	
puitsõrestik <i>wooden truss, wooden lattice</i> <i>der Holzbinder</i> <i>puuristikko</i>	omavahel sõlmedes ühendatud puidust vöö- ja sidevarrastest koosnev enamasti paindele töötav tasapinnaline või ruumiline kandekonstruktsioon	<i>Enamasti kujundatakse sõrestiku vööd jätkuvate varrastena.</i>
teras-puitsõrestik <i>steel-timber truss</i> <i>der Stahl-Holz-Verbundträger</i> <i>teräs-puuristikko</i>	omavahel sõlmedes ühendatud puidust surutud vöö- ja sidevarrastest ning terasest tõmmatud vöö- ja sidevarrastest koosnev enamasti paindele töötav tasapinnaline või ruumiline kandekonstruktsioon	<i>Enamasti kujundatakse sõrestiku vööd jätkuvate varrastena</i>

tala <i>beam</i> <i>der Balken</i> <i>palkki</i>	ehituskonstruktsioonina kasutatav horisontaalne või kaldne varraselement, milles tekivad sellele mõjuva koormuse tõttu põhiliselt paindemoment ja põikjõud	<i>Et arvutustes kasutada tala teooria kohaseid lihtsustusi, esitatakse tala ristlõike kõrguse ja laiuse ning tala sildeava ja ristlõike kõrguse suhtele piiranguid sõltuvalt kasutatavast materjalist.</i>
puittala <i>timber beam, timber joist</i> <i>der Holzbalken, der Holzträger</i> <i>puupalkki, puuvasa</i>	puitmaterjalist peamiselt paindele töötav horisontaalne või kuni 15-kraadise kaldega konstruktsioonelement	<i>Puittalad jagunevad:</i> 1. Massiivpuidust talad 2. Sae- või liimpuidust vöödega ja puitplaatidest või laudadest seintega liittalad
sarikas <i>rafter</i> <i>der Sparren, der Dachsparren</i> <i>katto-orisi</i>	suurema kui 15-kraadise kaldega katuse kandur	<i>Sarikas töötab nii paindele kui ka survele. Sarikas võib alaotsas toetuda seinale või postile ning ülaotsas toetuda toolvärgile või paarissarikate puhul olla ühenduses teise sarikaga, moodustades (koos penniga) kolmnurkse raami.</i>
sarikapidu <i>topping off ceremony</i> <i>das Richtfest</i> <i>harjannostajaiset, harjakaiset</i>	rahvakomme, mis tähistab maja ehitamise olulist etappi, sarikate püsti-saamise lõppu, ning millega austatakse ehitajaid ja soovitakse uuele hoonele "head õnne"	<i>See traditsiooniline pidu toob kokku projekteerijad, ehitajad ja maja omaniku, kes pakub tänuks ja tarbimiseks nii toitu kui jooki. Eelnevalt peab maja omanik võtma sarikate küljest maha tammeokstest pärja, mille ehitajad on peokorraldamise vihjeks sinna kinnitanud.</i>
ülemine vööpruss <i>top plate, head plate, header</i> <i>der Rähm</i> <i>yläsidepuu, yläjuoksu</i>	horisontaalne puidust seinakarkassi ülemine osa, mis ühendab seinaposte.	
alumine vööpruss <i>bottom plate, baseplate, sole plate, sole piece</i> <i>die Schwell</i> <i>alasidepuu, alajuoksu</i>	horisontaalne puidust seinakarkassi alumine osa, mis toetab ja ühendab seinaposte.	
vekseltala <i>trimming joist, trimmer beam, spreader beam</i> <i>der Wechselbalken</i> <i>vekselipalkki, vaihtopalkki, vaihtovasa</i>	tala, mis on ette nähtud katkestatud tala või talade koormuse siirdamiseks kõrvalolevatele taladele	

post <i>column</i> <i>der Pfosten, die Stütze</i> <i>pilari</i>	ehituskonstruktsioonina kasutatav vertikaalne või väikese kaldega varraselement, mis sellele mõjuva koormuse tõttu on peamiselt surutud pikitelje suunaliselt	<i>Post võib lisaks survekandevõime ammendumisele kaotada stabiilsuse külgsuunas.</i>
puitpost <i>timber column, timber stud</i> <i>der Holzpfosten, die Holzstütze</i> <i>puupilari, puutolppa</i>	puidust põhiliselt pikitelje suunas surutud vertikaalne või kuni 15-kraadise kaldega konstruktsioonelement	<i>Puitpostide jaotus:</i> 1. Massiivpuidust post 2. Nõtkelappidega liitpost 3. Sõrestikpost 4. Sae- või liimpuidust vöödega ja puitplaatidest või laudadest seintega liitpost
latistus <i>lathing, battening</i> <i>die Lattung</i> <i>rimoitus</i>	korduva sammuga ühes suunas paigaldatud puitlattidest aluskonstruktsioon sellele kinnitatava materjali rihtimiseks ja kinnitamiseks	<i>Kasutusnäited:</i> 1. Katuseroovitus katusekatte kinnitamiseks. 2. Seinakonstruktsioonis või põrandas plaatide või laudise rihtimiseks ja kinnitamiseks. 3. Välispiirdes õhkvahe moodustamiseks
laudis <i>boarding</i> <i>die Holzverkleidung</i> <i>laudoitus, lautaverhous</i>	üksteise kõrval paiknevatest laudadest koosnev katte- või toekonstruktsioon	<i>Olenevalt kasutuskohast jaguneb sein, katuse ja põrandalaudiseks.</i>
penn <i>collar, collar beam</i> <i>der Kéhlbalken</i> <i>kitapuu, kattotuolin sisäpalkki</i>	kahekaldelise katuse sarikapaari ühendav rõhtne element	<i>Survele töötav penn vähendab paindemomente sarikates ja sarikate kannas seinale või postile ülekantavat horisontaaljõudu. Kui penn toimib katusekorruse lae kandurina, siis on ta ka painutatud.</i>
harjalapp <i>ridge board</i> <i>das Firstbrett</i> <i>korvus</i>	kahekaldelise katuse sarikapaari harja ühendust fikseeriv ja jäigastav pruss, laud või terasplaat	
katuseroov, roovitus <i>roof batten</i> <i>die Dachlatte</i> <i>kattoruode</i>	sarikatele või katusetalastikule toetuv katusekatet vahetult kandev ja kinnitav pruss, latt või laud, mis võib toimida ka katuse peakandurite vahelise sidemena	
toolvärk <i>rafter support structure</i> <i>der Dachstuhl</i> <i>katto-orren tukirakenne</i>	sarikaid toetav püstraam	<i>Toolvärk võib koosneda üksikpostidest või pärliniga (ülavööga) lõppevast raamist, mis siirdab sarikalt tuleva koormuse katusekorruse põrandatalastikule või hoone kandvale siseseinale. Toolvärk võib olla ka väikese kalde all.</i>

pärilin <i>purlin</i> <i>die Pfette</i> <i>kattoorsi</i>	sarikaid toetava toolvärgi ülapinnas sarikatega risti kulgev rõhtelement	<i>Eristatakse harja-, vahe- ja räästapärilinit.</i>
suurelementhoone <i>large-element-system building</i> <i>das Grosselementhaus</i> <i>isoelementti-rakennus</i>	väljaspool lõppkasutuskotta valmistatud tasaelementidest või ruumelementidest ehitatud hoone	
moodulmaja <i>modular house, modular home</i> <i>das Modulhaus</i> <i>moduulitalo</i>	eelnevalt majatehases toodetud ruumelementidest ehitatud hoone	
elementmaja <i>element house</i> <i>das Elementhaus</i> <i>elementtitalo</i>	eelnevalt majatehases toodetud tasaelementidest ehitatud hoone	
massiivpuitmaja <i>mass timber construction</i> <i>das Massivholzhaus</i> <i>massiivpuutalo</i>	massiivpuitelementidest kandetarinditega hoone	
puitplokkhoone <i>wooden block building</i> <i>das Holzblockhaus</i>	puitplokkidest kandeseintega hoone	<i>Seinte puitplokid võivad olla:</i> 1. Täisristlõikega plokid 2. Tühjad või soojustusmaterjaliga täidetud õõnesplokid
palkmaja <i>log house</i> <i>das Blockhaus</i> <i>hirsitalo</i>	kooritud puutüvest või tahatud, saetud, freesitud, treitud või liimitud palkidest ehitatud hoone	<i>Sõltuvalt põhiliste seinapalkide orientatsioonist eristatakse rõhtpalk- või püstpalk-hooneid.</i> <i>Palkmajad jagunevad:</i> 1. Käsitsi töödeldud palkidest maja 2. Masintoodetud palkidest maja
käsitööpalkmaja <i>handcrafted log house</i> <i>das handgefertigte Blockhaus</i> <i>käsinveistetty hirsitalo</i>	kooritud puutüvest või tahatud palkidest ehitatud hoone	
masintoodetud palkidest maja <i>machine-crafted log house</i> <i>das maschinell gefertigte Blockhaus</i> <i>koneveistetty hirsitalo</i>	saetud, freesitud, treitud või liimitud palkidest ehitatud hoone	

massiivpuit <i>massive wood, massive timber</i> <i>das Massivholz</i> <i>massiivipuu</i>	puidust suure täisristlõikega ehituselement nagu tala, post või paneel	<i>Massiivpuidu ristlõike moodustab suuremõõtmeline palk või pruss või väiksematest puitkomponentidest liimimise või mehaanilise ühendamisega saadud liitelement.</i>
tasaelement, paneel <i>planar element</i> <i>das planare Bauelement</i> <i>tasaelementti</i>	suurelementhoonete tehases valmistatud tasapinnaline sein, pörand või lae element, mis võib olla valmistatud kergkarkass-süsteemis või massiivpuidust	
ruumelement, moodul <i>volumetric element</i> <i>das Raummodul</i> <i>tilaelementti</i>	suurelementhoonete tehases valmistatud sein, pörand ja lae elemente sisaldav ruumiline element, mis võib olla valmistatud kergkarkass-süsteemis või massiivpuit-elementidest	
puitkoorik <i>timber shell</i> <i>die Holzschale</i> <i>puu-kuorirakenne</i>	õhuke mitmekihilisest erisuunalisest omavahel mehaaniliselt ühendatud laudisest või vineerist ehitatud kõverpinnaline pindkandja, mis võib olla jäigastatud ribidega, ning mis kannab temale mõjuva koormuse põhiliselt nihke- ja normaaljõudude kaudu membraanilt puidust või liimpidust äärelükmetele, mis omakorda siirdavad koormuse tugele	<i>Kooriku geomeetriast lähtudes eristatakse null-, positiivse ja negatiivse Gaussi kõverusega $[(1/R_1) \cdot (1/R_2)]$ koorikuid.</i>